

1	2	3
3	М. В. Наумова [3, с. 9]	Прибуток – це перетворена форма додаткового продукту й додаткової вартості, яка виражає відносини між власниками засобів виробництва і найманими працівниками з приводу його створення і привласнення.
4.	П. Й. Атамас, О. П. Атамас [7, с. 50]	Прибуток – збільшення (приріст) власного капіталу в результаті господарської діяльності.
5.	А. С. Андріяш [1, с. 68]	Прибуток – це та частина вибутку, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу, комерційну, фінансову та інвестиційну діяльність підприємства, та слугує засобом відтворення і головним мотивом здійснення такої діяльності для власників підприємства в поточному і перспективному періоді, а також є основною характеристикою ефективності цієї діяльності.

Незважаючи на те, що в науковому просторі немає єдиного визначення категорії «прибуток», про що свідчать дані таблиці, все ж таки кожне тлумачення має під собою наукове підґрунтя, оскільки надається з огляду на мету наукового дослідження.

Для цілей бухгалтерського обліку та фінансовій звітності під категорією «прибуток» слід розуміти визначення, яке міститься в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» – суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Список використаних джерел: 1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, поточна редакція від 23.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. 2. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>. 3. Наумова М. В. Прибуток і фактори, які на нього впливають. *Управління розвитком*. 2014. № 1. С. 9-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_1_6. 4. Атамас П. Й., Атамас О. П. Прибуток: економічна суть, проблеми визначення та облікового відображення. *Академічний огляд*. 2014. № 1. С. 50-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ao_2014_1_8. 5. Андріяш А. С., Могилова А. Ю. Особливості управління прибутком підприємства. *Молодий вчений*. 2015. № 6(1). С. 68-70.

УДК 657.411

К. М. Сащенко, студентка

Науковий керівник: **Т. Л. Шестаковська**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Ключові слова: власний капітал, міжнародні стандарти, облік, підприємства, бухгалтерський облік.

Нині актуальними є питання про складання фінансової звітності для відображення операцій із власним капіталом відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. Проте відсутність механізму забезпечення застосування міжнародних стандартів фінансової звітності при складанні звітності та веденні обліку власного капіталу викликає труднощі при переході українських підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності.

Міжнародні стандарти детально не регламентують питання обліку власного капіталу в силу специфічності національних законодавств, що визначають вимоги до формування власного капіталу для різноманітних форм організації бізнесу і, відповідно, відмінностей національних правил його обліку. Відображення інформації про власний капітал у фінансовій звітності в Україні майже не відрізняється від міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Основною відмінністю є те, що за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку є обов'язковим лише розкриття інформації про випущений капітал та резерви, а статті власного капіталу є згрупованими і носять рекомендаційний характер [1].

При розгляді потреби в додаткових статтях необхідно виходити з вимоги доречності подання такої інформації для її розуміння, з огляду на мету складання кожного фінансового звіту. Перевагою сформованого підходу є забезпечення можливості складання фінансових

звітів з урахуванням специфіки суб'єктів господарювання, яка, зокрема, визначає склад та структуру елементів фінансових звітів.

Відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності», за винятком змін у результаті операцій із власниками (наприклад, внески у статутний капітал, виплата дивідендів та витрати, пов'язані з цими операціями з власниками), зміни в капіталі протягом періоду представляють загальну суму доходів і витрат (включаючи прибутки та збитки) від діяльності, яка не пов'язана з розрахунками з власниками [2].

На відміну від українського законодавства та МСФЗ, американські облікові принципи (US GAAP) включають у себе окремий стандарт, присвячений питанням відображення капіталу в бухгалтерській звітності – стандарт ASC 505 «Розкриття інформації про структуру капіталу», згідно з яким підприємство повинно розкривати в межах фінансової звітності в короткій формі права та привілеї власників різних типів цінних паперів, які випустило це підприємство.

В Україні, на нашу думку, треба застосувати практику Великобританії щодо розкриття інформації у фінансовій звітності про резервний капітал, що забезпечить прийняття більш ефективних управлінських рішень та особливостей формування резервів і розподілу податкових платежів у часі, що дозволить підприємствам протягом строку дії кредиту підтримувати показники прибутку на оптимальному для них рівні.

Як показав проведений аналіз формування інформації у Звіті про прибутки та збитки у світовій практиці, у багатьох країнах у звіті наводиться інформація про нерозподілений прибуток та використання прибутку. Так, стандарти GAAP рекомендують, крім Звіту про фінансові результати та Балансу, складати Звіт про нерозподілений прибуток. Така інформація є необхідною для аналізу діяльності підприємства та передусім цікавить інвесторів. Тому доцільним є її наведення у Звіті про фінансові результати в Україні. Також необхідно зауважити, що список резервів – елементів капіталу за МСФЗ ширший, ніж у Національних стандартах бухгалтерського обліку. Таким чином, «резервами» мають називати резерв переоцінки основних засобів (МСФЗ 16 «Основні засоби»), резерв переоцінки нематеріальних активів (МСФЗ 38 «Нематеріальні активи»), резерв переоцінки фінансових активів (МСФЗ 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка») тощо [3].

Варто зазначити, що міжнародні стандарти не містять суворої вимоги про те, що у звіті про фінансовий стан (баланс) обов'язково має бути наведена стаття «Нерозподілений прибуток» (параграф 54 МСБО 1 «Подання фінансових звітів»). Наприклад, неприбуткові організації можуть відносити сальдо нерозподіленого чистого фінансового результату в статтю «Приріст чистих активів». Підприємства малого бізнесу можуть відображати нерозподілений прибуток у складі статті пасиву, яку наводять у балансі під єдиною назвою «Капітал і резерви» або як «Власний капітал» [2].

Загалом можна зробити висновки, що проведене дослідження вимог МСФЗ і US GAAP дало можливість сформулювати основні рекомендації в частині розкриття інформації про власний капітал у бухгалтерській звітності. Також порівняльна характеристика міжнародних і національних стандартів та проведений аналіз вимог МСФЗ і US GAAP щодо обліку власного капіталу дав можливість сформулювати основні рекомендації в частині розкриття інформації про власний капітал у бухгалтерській звітності.

Щодо реформування системи бухгалтерського обліку в Україні, то в 2013 році до НП(С)БО 1 були внесені зміни у структури та назви форм фінансової звітності у відповідності до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [4]. Відповідно до цього у Плані рахунків та Інструкції щодо його застосування зроблено такі зміни: рахунок 40 «Статутний капітал» тепер звучить «Зареєстрований (пайовий) капітал», рахунок 41 «Пайовий капітал» тепер «Капітал у дооцінках». На рахунку 40 «Зареєстрований капітал» обліковуватиметься та узагальнюватиметься інформація про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу.

Існують відмінності у складі та структурі власного капіталу за національними стандартами обліку та міжнародними стандартами. Зокрема, на наш погляд, тому, що поняття власного

капіталу в міжнародній практиці розглядається переважно стосовно акціонерних компаній, та акціонери є найбільш зацікавленими особами в повній інформації про капітал. Відповідно до різних організаційно-правових форм підприємств, існують розбіжності у відносинах власності, а також у регулюванні майнових питань, що й зумовлює особливості та відмінності обліку власного капіталу та відображення цієї інформації у фінансовій звітності.

Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні вже почалося і це складний, неоднозначний процес, який повинен співвідноситися з готовністю системи бухгалтерського обліку до відповідних новацій. Упровадження міжнародних стандартів обліку та звітності в Україні полегшить співпрацю вітчизняних підприємств зі світовими торговельними партнерами, і цим самим надасть можливість залучити додаткові іноземні інвестиції. Тому через наявні невідповідності в міжнародних та вітчизняних облікових стандартах щодо обліку власного капіталу це питання є актуальним та потребує подальшого дослідження.

Отже, нині питання про складання фінансової звітності для відображення операцій з власним капіталом відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. В Україні, на нашу думку, слід застосувати практику Великобританії щодо розкриття інформації у фінансовій звітності про резервний капітал, що забезпечить прийняття більш ефективних управлінських рішень та особливостей формування резервів і розподілу податкових платежів у часі, що дозволить підприємствам протягом строку дії кредиту підтримувати показники прибутку на оптимальному для них рівні.

Список використаних джерел: 1. Петришина Н. С., Греснюк О. О. Порівняльна характеристика категорії власний капітал за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Облік і аудит. *Наука й економіка*. 2013. № 1 (29). С. 74-79. 2. Замлинський В. А. Міжнародна стандартизація обліку як основа підвищення конкурентоспроможності економіки України. *Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки*. 2012. № 65. С. 12-15. 3. Ціцька Н. Впровадження у практику міжнародних стандартів фінансової звітності. URL: http://sophus.at.ua/publ/2013_04_18_19_kampodilsk/sekcija_3_2013_04_18_19/vprovadzhennja_u_praktiku_mizhnarodnikh_standartiv_finansovoi_zv_itnosti/23-1-0-518. 4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73.

УДК 657

Ю. В. Сидоренко, студентка

Науковий керівник: **Ю. М. Перетяцько**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Ключові слова: справедлива вартість, оцінка, бухгалтерський облік.

Нині головним напрямом розвитку оцінки активів та зобов'язань на підприємствах є поняття справедливої вартості.

Проблеми оцінки справедливої вартості досліджуються багатьма вченими, зокрема такими, як В. Ф. Палій, Л. Г. Ловінська, І. Чалий, В. Я. Соколов, Л. В. Гончар та інші. Їхні праці присвячені проблемам алгоритму оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, які розраховуються за справедливою вартістю. Незважаючи на увагу науковців до проблем визначення справедливої вартості, це питання та шляхи його вирішення залишаються актуальними та потребують подальших досліджень, що пов'язано з постійною зміною нормативно-правових актів, які регулюють ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» надає визначення справедливої вартості як суми, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. У таблиці наведено об'єкти бухгалтерського обліку, які оцінюються за справедливою вартістю (табл.).